

50338829-8	30/10/2015	מזכר	עמוד 8	1	19.14x25.35
מכון ואן ליר בירושלי - 135510					

"השוואה והנכבה", ספר מאתגר ומעורר דיון

הכנס במכון ון ליר, כמו גם הספר, גררו לא מעט תגובות נרגשות, אם של ניצולים ואם של אנשי רוח ועיתונאים. הדעות כמובן חלוקות

| קולט אביטל |

הופעת הספר "השוואה והנכבה - זיכרון, זהות לאומית ושותפות יהודית-ערבית" וקים ערב עיון בנושא זה במכון ון ליר בירושלים, עוררו סערה ודיון ציבורי רווי רגשות. היו כאלה שטענו כי "השוואה מזעזעת", ודרשו לבטל את הדיון במכון ון ליר, והיו מי שהבינו והצדיקו את הרצון לבדוק כיצד השפיעו האירועים הטראגיים האלה על תפיסות שני העמים.

ההנחה שניתן לערוך השוואה בין שני אירועים היסטוריים כה שונים, יכולים לעורר תרעומת מוצדקת. לפיכך חשוב להבהיר: אין לדעתנו כל מקום להשוואה בין אירועים כה שונים בטבעם, היקפם ותוצאותיהם. "מי שמוצא דמיון ביניהם" - כפי שכתב זן מרגלית (ישראל היום, 25.8.2015), "מזהם את ההיסטוריה". קיים הבדל תהומי בין עזיבה המונית, פליטות, אפילו אובדן מולדת, לבין רצח עם מתוכנן. יש הבדל בין גורלו של העם הפלסטיני, שיכול היה לזכות למולדת כבר ב-1948 אלמלא התנגדו כל מדינות ערב להחלטת החלוקה של האו"ם, לבין עם

בספר אינם עשויים מקשה אחת. יש כאלה הרואים בהכרת ובהבנת הכאב של האחר פתח להידברות ולדיאלוג, ויש כאלה השוללים אפשרות זו מכל בכל. אחד החוקרים, ההיסטוריון פרופ' רז-קרקוצקין, ניסה להבין ולהסביר מה מייחד כל אחד מהאירועים (דהיינו ההבדל). אך נקודת המוצא הייתה ניסיון לקיים דיאלוג בין שתי קבוצות התופסות את עצמן כקורבנות, רגישותנו להשוואות, כניצולי שואה, מובנת. אך ספר זה אינו מקיים השוואה, הוא מנסה לקיים דיאלוג, או כדברי פרופ' דניאל בלטמן: "למצוא נקודות שיח בין קבוצות לאומיות שחוו טראומות".

שתי הטרגדיות. כוונת המשתתפים הייתה לבדוק כיצד השפיעו הטראומות והכאב שחוו שני העמים, בנסיבות כה שונות, על עיצוב זהותם וגורלם. הרי אין ספק כי השואה הפכה לחלק מעצב בזהותו של העם היהודי כאן ובתפוצות, וככל שהפלסטינים יבינו את קורות עמנו ואת הצורך הקיומי בהקמת מדינת ישראל, יקל הדבר למצוא פתרון לסכסוך העמוק בין שני העמים. כך, לדוגמה, קרה לסופר הדרוזי סלמאן נטור, שביקורו במחנה הריכוז אושוויץ זעזע אותו עמוקות. ואכן עבודתם של החוקרים התמקדה בנושא הזיכרון, והמאמרים המופיעים